

Intervju sa visokim predstavnikom i posebnim predstavnikom EU Valentinom Inzkom

Dnevni list: Gospodine Inzko, donijeli ste određene preporuke oko vlasti u Srednjobosanskom kantonu. Neki mediji su objavili da je na redu i svojevrsna revizija i provjera vlasti u Federaciji BiH. Je li to istina?

Valentin Inzko: Ne. Vlada Federacije je formirana i funkcioniše. A imajte na umu da sam kazao da moja odluka o privremenoj suspenziji primjene odluke Izbornog povjerenstva treba ostati na snazi dok Ustavni sud FBiH ne donese konačnu odluku. To se moglo dogoditi puno ranije da gospođa Krišto i gospodin Bevanda, koji su tom Sudu podnijeli zahtjeve za preispitivanje ustavnosti, nisu odlučili da ih povuku. Podsjetit ću Vas da je ta odluka donesena kako bi se instituciji koja je najkompetentnija za to, dakle Ustavnom sudu FBiH, koji ima isključivu nadležnost za ova pitanja, dalo vremena da sama presudi o tome. Cjelokupna međunarodna zajednica, sa iznimkom Rusije, bila je mišljenja da je potrebno donijeti ovu odluku. Nismo to uradili olako, ali to pitanje je jednostavno moralo biti riješeno.

Dnevni list: Dovodite li Vi u pitanje legalnost federalne Vlade?

Valentin Inzko: Ne. Ova vlada je zakonita i legitimna. I dalje sam spreman ispoštovati stav Ustavnog suda FBiH u svezi s tim, ali do tada ovo pitanje smatram riješenim. Nemojmo zaboraviti da su upravo neki pojedinci iz HDZ bloka situaciju stavili izvan zakona i Ustava kada su, 3. prosinca, odbili imenovati zastupnike u Dom naroda FBiH, i da je ta situacija trajala mjesecima. Niti jedan sustav vlasti ne može biti taocem takvih opstrukcija, i upravo to je natjeralo međunarodnu zajednicu da osigura da se mogu formirati funkcionalne institucije, sukladno zakonu i Ustavu.

Dnevni list: Kako, po Vašem mišljenju, radi aktualna vlast u Federaciji? Što su dobre, a što loše stvari?

Valentin Inzko: Imam dobar i korektan poslovni odnos i sa premijerom Nerminom Nikšićem i sa predsjednikom Živkom Budimirom, i unatoč problemima sa kojima su se suočavali na početku mandata očito je da su se dali na posao i da razumiju izazove sa kojima se Federacija suočava te da su promjene neophodne. Velik je broj hitnih pitanja kojima se moraju pozabaviti. Na primjer, nadam se da će uskoro doći do imenovanja sudaca u Ustavni sud FBiH, sukladno kriterijima VSTV, kako bi konačno bilo upotpunjeno Vijeće za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, koje godinama nema dovoljan broj Hrvata.

Dnevni list: Gotovo deset mjeseci nakon izbora nemamo državnu vlast, politički lideri su daleko od dogovora. Kako izaći iz ove krize? Imate li Vi neke preporuke koje bi mogle pomoći?

Valentin Inzko: Mogu se kladiti da nitko nije glasovao u listopadu kako bi gledao političare kako se svađaju i ne postižu nikakve rezultate. Politički lideri BiH moraju imati na umu zašto su uopće izabrani i što prije shvate da ovo nije kazališna predstava i da dobrobit građana ovisi o njima, to bolje. Uski stranački interesi moraju se staviti po strani zarad javnog interesa. Stranke mogu pronaći zajedničke stavove, i neka im to bude polazni osnov za dalje.

Prvi korak mora biti formiranje Vijeća ministara na državnoj razini. Jedini način da se riješi trenutna ekonomska kriza i da se zemlja vrati na put ka Europi je učinkovita i funkcionalna vlada; ni ja, ni EU, ni međunarodna zajednica ne mislimo da trebamo biti izravno uključeni u to; to treba da bude volja vaših izabраних političkih lidera.

Dnevni list: Međunarodna zajednica je prije nekoliko mjeseci pokušala ponuditi kompromisno rješenje kada je u pitanju formiranje vlasti, ali stranke to nisu prihvatile? Tko su po Vama najveći krivci za neformiranje vlasti i aktualnu krizu u državi?

Valentin Inzko: Najveće stranke snose najveću odgovornost; to je sasvim jednostavno. One su izabrane da upravljaju državom, a to za sada nisu postigle.

Dnevni list: Naša zemlja uvelike zaostaje za susjedima u smislu europskih integracija. Možemo li ih dostignuti i što su stvari koje nova vlast odmah treba uraditi da bi uhvatili korak sa regijom?

Valentin Inzko: To je točno; regija napreduje ka EU; Hrvatska će postati članicom 2013. godine, Srbija će se uskoro pridružiti Makedoniji i Crnoj Gori kao zemljama kandidatima. Građani BiH trebaju iskoristiti prednosti takvog trenda u regiji, a umjesto toga primorani su da gledaju kako je susjedima sve bolje, dok Bosna i Hercegovina zaostaje. Dakle, ne samo da je BiH izgubila pet godina, nego ona i dalje zaostaje za regijom. To je jasno rečeno u prošlogodišnjem izvješću EU o napretku u BiH.

Da su politički lideri kazali da nisu zainteresirani za EU i ekonomske, političke i socijalne prednosti koje donosi članstvo u regiji sa 500 milijuna stanovnika, onda bi to bilo razumljivo. No činjenica je da su sve ove političke stranke govorile o pro-europskim ciljevima tijekom predizborne kampanje, a još uvijek se nisu u stanju dogovoriti čak ni o

formiranju vlade!

Dnevni list: Česti su zahtjevi domaćih političara, prije svega iz RS-a, a u posljednje vrijeme i od strane dva HDZ-a da OHR treba biti ugašen. Kakvo je Vaše mišljenje? Koliko dugo će BiH još trebati OHR i visoki predstavnik, ako znamo da od 1. 9. imamo i posebnog predstavnika EU?

Valentin Inzko: Ja predajem mandat posebnog predstavnika EU Peteru Sorensenu 31. kolovoza. Nakon toga, ostat ću fokusiran na mandat visokog predstavnika – mandat utvrđen Daytonskim mirovnim sporazumom i potvrđen u brojnim prilikama od strane Vijeća sigurnosti UN-a. To se neće promijeniti; moj tim i ja ćemo se koncentrirati na to da osiguramo punu provedbu i poštivanje Daytonskog mirovnog sporazuma. Također, nastavit ću blisko surađivati sa PIC-om, u kome su okupljeni ne samo predstavnici EU nego mnogih drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Svakako, ja sam inzistirao na tome da EU ojača svoje prisustvo u BiH, i dio toga je i imenovanje jednog predstavnika EU. Peter i ja ćemo raditi zajedno sa istim ciljem: da BiH postane stabilna zemlja, koja ide nepovratnim putem ka članstvu u EU. Sam OHR je dio Daytonskog mirovnog sporazuma, i ostat će ovdje sve dok institucije ove zemlje ne budu dovoljno jake da rješavaju probleme sa kojima se ona suočava. Kada će to biti odredit će Vijeće za provedbu mira, i nitko drugi.

Dnevni list: Je li istina da postoji sukob Europe i Amerike oko gašenja OHR-a?

Valentin Inzko: I Europa i SAD i dalje podržavaju OHR i moj mandat. Imajući u vidu sve goru političku situaciju, česte napade na nadležnosti države, njezinih institucija, pa čak i sami mirovni sporazum, generalni je stav da OHR mora nastaviti sa radom. Štoviše, uvjeti koje je Upravni odbor PIC-a naveo za zatvaranje OHR-a – program 5+2 – još uvijek nisu ispunjeni. Nije postignut napredak u svezi sa državnom imovinom i

imovinom obrambenih struktura, a politička situacija u Brčkom, na primjer, kao da se pogoršava umjesto da se popravlja.

Dnevni list: Što mislite o tome da su ljudi koji vode politiku u državi opterećeni kaznenim prijavama i sudskim procesima? Je li to dobro za našu zemlju i postoji li takva praksa igdje u EU?

Valentin Inzko: Lideri ove zemlje dolaze na vlast izborima i u okviru demokratskog procesa. Najvažnije je da nitko ne može biti iznad zakona – bez obzira na njegovu političku pripadnost, ili položaj. U Hrvatskoj vidimo da čak i najmoćniji mogu završiti pred sudom. To je rezultat jakog i neovisnog pravosuđa, pravosuđa koje podržava europske standarde. Da li bi to bilo moguće u Hrvatskoj da vrijednosti EU nisu postale i hrvatske vrijednosti? Ne bih rekao. I kako BiH bude napredovala putem ka EU obični građani mogu očekivati da oni najutjecajniji neće više moći biti iznad zakona. BiH je krenula u taj europski proces i otpočela strukturalni dijalog o pravosuđu; sada je potrebno da se taj proces nastavi.

Dnevni list: Počeo je strukturalni dijalog o reformi pravosuđa, što možemo očekivati od toga?

Valentin Inzko: Istaknutću da snažno podržavam taj dijalog. Možda to trenutačno izgleda kao puka birokracija; ispunjavanje formulara i slično, no dugoročno gledano nije riječ o popunjavanju upitnika, nego o procesu koji dovodi do promjena u vrijednosti i do svijesti da se moraju poštivati određeni standardi.